Raport: Eesti süvaidude käive kasvab, kuid idufirmade arengut pärsivad pidurid

1 aasta tagasi - 29.07.2025 Autor: AM

Foto: RDNE Stock project, Pexels

Startup Estonia värske raport annab põhjaliku ülevaate Eesti süvatehnoloogia ökosüsteemi seisust 2024. aastal ja visandab plaane aastaks 2025, pakkudes nii lootustandvaid numbreid kui ka valusalt ausaid peegeldusi kitsaskohtadest. Eesmärk on ambitsioonikas: aastaks 2030 peaks Eestis tegutsema 500 süvatehnoloogia idufirmat. Praeguseks on see number aga 165, millest 12 on juba kasvufaasis või küpsed ettevõtted.

Startup Estonia teadmusmahuka ettevõtluse projektijuht Mariann Proos sõnas, et kuigi süvatehnoloogiast kui maailmatrendist on räägitud mitmeid aastaid, on tegemist jätkuvalt aktuaalse fookusega: "Teaduspõhiste ja süvatehnoloogia ettevõtete osatähtsus maailmas on aina suurenenud ning teadmusmahukate ettevõtete asutamise ja kasvu nimel käib riigiti tihe konkurents, ennekõike USA ja Euroopa suurimate riikide vahel."

Tehisintellekt ja kvanttehnoloogiad luubi all

Asutajate ja investorite tähelepanu all on täna kiirelt arenev tehisintellekt, kvanttehnoloogiad, kosmose- ja energialahendused, tervise- ja biotehnoloogiad, uudsed materjali- ja toidulahendused ning kaitsetööstus.

Eesti startup ökosüsteemi platvormi Dealroom andmetel tegutses Eestis 2024. aasta lõpu seisuga 165 süvaidu (10% Eesti idusektorist), sealhulgas 12 kasvuettevõtet või küpseks ehk üle kümne aasta vanuseks saanud ettevõtet. Süvaidude käive oli mullu 325,3 miljonit eurot, mis on aasta varasemaga võrreldes ligi 20% rohkem.

Startup Estonia toob raportis välja, et süvatehnoloogiate arendamist ilmestab tootearenduse kulukus ning kõrge lisandväärtusega tööjõu keskmisest kõrgem osakaal. Näiteks kui süvatehnoloogia ettevõtete käive moodustas mullu idusektori käibest 8%, siis tasutud riigi- ja tööjõumaksud moodustasid sektori maksudest 16%.

Kapitalimahukust ilmestab ka investeerimistehingute maht - süvaidud sõlmisid 2024. aastal 20 investeerimistehingut kogumahuga 206 miljonit eurot, mis moodustas 63% kogu Eesti idusektori kaasatud investeeringute mahust. “Näeme, et investorite huvi süvatehnoloogiatesse investeerimise vastu püsib stabiilselt kõrgel tasemel ning turul jaguks ruumi ka rohkematele süvatehnoloogia ettevõtetele,” tõi Proos välja.

Murekohana näevad raporti autorid uute süvaidude vähesust

"Viimasel paaril aastal on võrreldes 2018–2021 perioodiga asutatud väga vähe uusi süvatehnoloogia ettevõtted. Põhjused on mitmetahulised, alates akadeemilisest keskkonnast kuni varajase faasi rahastuse kättesaadavuseni,” rõhutas Proos. Valdkonna ettevõtjad ise näevad suuremate kasvutakistustena ka „õige profiiliga“ talendi nappust ning regulatiivse keskkonnaga seotud piiranguid, nenditakse raportis. Eesti süvatehnoloogia iduettevõtted on raporti andmetel praegu jätkuvalt varases kasvufaasis ning 70% neist on asutatud viimase kuue aasta jooksul.

Startup Estonia rõhutab raportis, et kuigi valdkonna arenguks on viimastel aastatel astutud mitmeid õigeid samme, on jätkuvalt vaja toetada mõtteviisi muutust nii ülikoolide ning teadusasutuste juhtkondades kui ka teadlaskonna ja poliitikakujundajate seas. "Samas ainult mõtteviisi muutus ei vii meid paraku soovitud tulemusteni. Kui soovime Eesti süvatehnoloogia potentsiaali maksimaalselt rakendada on tarvis kaasata lisaressurssi ning tagada ka parem info liikumine, et juba olemasolev ressurss kiiremini ja efektiivsemalt teadlaste ja ettevõtjateni jõuaks," lõpetas Proos.

Raportiga "Eesti DeepTech iduettevõtluse ökosüsteem” saab tutvuda siin (PDF).

- Uudised
- Lahendused

Pilt

surpasses all-time high
k-market carnage